

ท 3078

กรุงเทพมหานคร

จุดประกาย

ปีที่ 12 ฉบับที่ 3764 วันอังคารที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2542

บนเส้นทางฟื้นฟู เศรษฐกิจ เอ็ม : พิชิตต้องห้าม

หลังจากเศรษฐกิจของประเทศล้มทั้งกระดาน มีผู้เสนอแนวคิดมากมายต่อทางออกอันตึบตันของสมภาวะดังกล่าว และนี่คือแนวทางหนึ่งที่ศูนย์บริการข้อมูลเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (RISE-AT) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำลังพยายามเสนอ โดยทำการศึกษา 'เอ็ม' หรือ 'กัญชง' เพื่อให้เป็นพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่ง สุนิณ ลักษณ์นารากุล รายงาน

“นี่ คือพื้นที่ปลูกของเรา เราปลูกทั้งชิง ข้าวเจ้า ข้าวโพด เล้าอือ หรือ สมาน แซ่ลี

พูดพร้อมกับชี้มือไล่ไปตามขอบเขตเขาที่ชาววังบ้านหมากพิ้งกี้ อ.ขุนตาล จ. เชียงราย ใช้ปลูกพืชผักเลี้ยงชีพ

เล้าอือบอกว่า พื้นที่ทำกินของเขามีเท่าที่ชี้ให้ดูนี้ ซึ่งเป็นเขตเก่าที่ทางการอนุญาต ทั้งนี้เพราะพวกเขาเป็น มังขาวกลุ่มหนึ่ง โดยปัจจุบันไม่ได้หักล้างทางที่อื่นแล้ว

“เท่าที่ทำกินเขาก็พออยู่ได้ แต่บิโนพืชผลไม่ค่อยดี เพราะฝนน้อย” เล้าอือบอก

ไม่มีใครรู้ว่าเท่าพื้นที่นี้ยังคงดำรงชีพด้วยการเกษตรจะต้องเผชิญกับชะตากรรมทางเศรษฐกิจที่ต้องรอฟ้ารอฝน ขณะที่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะทรงกับทรุดเช่นนี้ มีความคิดต้องการแก้ไขชะตากรรมของเขาอย่างไร หรือแม้แต่มียกออกกนน้อยเพียงใดที่สนใจใคร่รู้ในสิ่งนี้

เมื่อมีการเอ่ยถึง **การปลูกเฮมพ์** พวกเขาเกิดความหวัง... ในเศรษฐกิจที่ดีขึ้น และประโยชน์การใช้งานต่างๆ ในชีวิตที่จะหมุนกลับมาอีกครั้ง

กัญชงเมล็ดคนละฝาของกัญชา

วันนี้ความหวังที่จะปลูก **เฮมพ์** ในประเทศเรายังไม่อาจจะเป็นจริง เพราะเฮมพ์ถูกจัดให้เป็นสารเสพติดประเภทเดียวกับกัญชา, กระเทียม, ผีน และเห็ด ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ.2539 เรื่องระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522)

แต่เมื่อศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจังจะพบว่า แม้ **เฮมพ์** เป็น **กัญชง** แต่คุณสมบัติหลายอย่าง โดยเฉพาะในส่วนที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์นั้น แตกต่างจากกัญชามาก

เฮมพ์ (Hemp) เป็นพืชปอป่าไม่มีชื่อทางวิทยาศาสตร์เดียวกันกับกัญชา คือ Cannabis Sativa, L แต่การหวังผลที่จะผลิตยาเสพติดจากเฮมพ์นั้น โกลความเป็นจริงเหลือเกิน เพราะแม้ว่าจะเป็นพืชตระกูลเดียวกันกับกัญชา แต่ค่าความสมดุลของ CBD (Cannabidiol) - THC (delt 9-9 tetrahydrocannabinals) ต่างกัน

เฮมพ์มีค่า THC ซึ่งเป็นสารที่ออกฤทธิ์ด้านเม้าแมกส์ต่ำกว่า 1% แต่มีค่า CBD สารที่ระงับการออกฤทธิ์ของ THC สูงกว่า 1% ทำให้สารพิษไม่สามารถออกฤทธิ์ได้ ขณะที่กัญชามีค่า THC สูงกว่า CBD จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่เฮมพ์ไม่เพียงแต่ไม่ใช่ marijuana แต่ถูกเรียกว่าเป็น anti-marijuana

พันธุกรรมของพืชเป็นตัวแยกความสมดุลของ CBD-THC ด้วยเหตุนี้นักวิทยาศาสตร์จำนวนมากจึงศึกษาและวิจัยเฮมพ์ เพื่อแยกให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างเฮมพ์กับกัญชา ดังที่ **ดร.กาเบรียล นาสาส (Dr.Gabriel Nahas, M.D.)** ระบุไว้ว่า Cannabis Sativa ยังต้องแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทยาและประเภทเส้นใย จะเป็นประเภทไหนนั้น จะตัดสินตรงที่ความเข้มข้นหรือระดับของ THC ว่าถ้าสารตัวนี้มีต่ำกว่า 0.3% ก็ให้ถือว่าเป็นประเภทเส้นใย ดังนั้นเฮมพ์ที่กำลังพูดถึงกันอยู่นี้ จึงเป็น **“กัญชง” ไม่ใช่ “กัญชา”**

ในต่างประเทศมีการสร้างความเข้าใจนี้ให้เกิดขึ้นแล้ว ด้วยการศึกษาศึกษาและวิจัยกัญชงด้วยเป็นทางการ เพราะเล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับ พุดถึงประโยชน์ของพืชชนิดนี้แล้ว อย่าเข้าใจว่า เป็นเรื่องใหม่หลายประเทศทั่วโลกผลิต ใช้ นำเข้า-ส่งออก ผลิตกันคึกคักที่แปรรูปจากเฮมพ์กันอยู่เป็นล่ำเป็นสันแล้ว

เฮมพ์ขึ้นชื่อว่าเป็นกัญชงสารพัดประโยชน์มาตั้งแต่สมัยโบราณ นับถอยหลังไปกว่า 2000 ปี ผู้เชี่ยวชาญพบกระดองงาช้างที่เก่าแก่ที่สุดในโลกที่ยังคงอยู่ในประเทศจีน กระดองประวัติศาสตร์นี้ทำมาจากใยเฮมพ์ และพบว่ามีการใช้ประโยชน์จากเฮมพ์ในรูปแบบอื่นๆ อีกมาก โดยเฉพาะด้านเครื่องนุ่งห่ม

ที่แคนาดา **โนเบิล วิลเลนูว์ (Noble Villeneuve)** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร,อาหารและกิจการชนบท กล่าวถึงความเหมาะสมของเฮมพ์ที่แสดงให้เห็นความสำคัญของพืชชนิดนี้อย่างชัดเจนว่า เฮมพ์เคยเป็นพืชที่มีการปลูกกันมากทั่วโลก นำมาใช้ประโยชน์กันอย่างกว้างขวางในกองทัพเรือ และกองทัพบกเองก็ใช้ตัดเสื้อผ้าทหารนอกจากนี้ยังใช้ทำกระดาษด้วย

ในแคนาดานั้น มีการปลูกเฮมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2149 ที่พอร์ต รอยด์ เมืองอคาเดีย จัดเป็นพืชที่มีคามหาศาลในยุคต้นๆ ของการก่อตั้งประเทศ เพราะใช้ทำทั้งเชือกและใบเรือที่นำเรามาถึงดินแดนใหม่แห่งนี้ ผู้คนในยุคบุกเบิกเหล่านั้นผลิตสินค้าจากเฮมพ์ขายให้ราชเอวี่อังกฤษและฝรั่งเศส” รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร,อาหารและกิจการชนบท กล่าว

วิถีชีวิตมั่งบนความผูกพันกับเฮมพ์

ในบ้านเรา ชนเผ่าม้งในอดีตทอผ้าจากเส้นด้ายเฮมพ์ไว้เอง ซึ่งการเกษตรมิได้เป็นเพียงหนทางพึ่งพาตนเองด้วยการปลูกพืชผักไว้กินเท่านั้น แต่ยังนำมาทำเครื่องนุ่งห่ม-ห่มไม้ใบปัจจัยสี่สำหรับการดำรงชีวิต

เล่าอีกบอกกับเราว่า บรรพบุรุษของเขาและคนในหมู่บ้านนี้ ทอผ้าใช้เอง ซึ่งเส้นด้ายที่ใช้ทอมาจากเส้นใยเฮมพ์ทั้งสิ้น แต่ตอนเฝ้าผ้าทอที่ตัวเองจากฝีมือในครัวเรือนได้ยากเหลือเกิน ที่มีอยู่ส่วนเป็นของเก่าที่เก็บไว้เป็นสมบัติให้ลูกหลานได้ดู

"ผ้ากัญชงเดียวกันนี่ไม่มีแล้ว ที่มีอยู่เป็นของที่คาแก่เก็บไว้ให้ลูกหลานดูว่าเราเคยได้กันแบบนี้ เดี่ยวนี้ทางการทำลายไปหมดแล้ว เพราะเขว่าเป็นกัญชา แต่คนที่เคยสูบพูดให้ฟังว่า 'กัญชง' ไม่เหมือน 'กัญชา' สูบยังไงก็ไม่เมา เขาก็เลยไม่สูบกัน เพียงแต่ต้นมันเหมือนกันเท่านั้น แต่ถ้าดูจริงๆ มันจะไม่มีดอกที่เขากาเอาทำกัญชากัน"

วิถีชีวิตเดิมๆ ของชาวม้งเปลี่ยนไปเมื่อขาดวัตถุดิบในการผลิต มังรุ่นใหม่หันไปซื้อเสื้อผ้าสมัยใหม่ในเมืองมาใส่กัน แต่เราก็ยังมีโอกาสได้ใช้หินและส้อมไม้ที่ทำจากเส้นใยเฮมพ์ เมื่อได้แวะไปยังหมู่บ้านม้งในเข่งปีใหม่ (18-20 ธันวาคม) ที่ผ่านมาก แต่กระป๋องที่สาวน้อยชาวม้งสวมใส่กันในวันนั้น แม้จะตัดเย็บจากผ้าเฮมพ์ แต่ไม่ใช่ผ้าของพื้นที่นี้ เป็นผ้าทอจากลาวที่ซื้อมาใส่สีและตัดเย็บเอง

การขาดซึ่งวัตถุดิบในการทำเส้นใยที่ใช้ในการทอผ้า ไม่เพียงทำให้รูปแบบการแต่งกายของม้งเปลี่ยนไปเท่านั้น แต่ทศวรรษถึงศตวรรษในการทอผ้า รวมถึงภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ปรากฏเป็นหลักฐานในทุกๆ ขั้นตอนก่อนที่จะมาถึงการทอ ตั้งแต่การปลูก เก็บเกี่ยว ผลิตเส้นใย จนกระทั่งนำมาทอเป็นผืนและตัดเย็บเป็นชุดประจำเผ่า

บัดนี้การสืบทอดวิถีการเหล่านี้กำลังจะสูญหายไป

ลุง แซ่หาญ น้องชายผู้ใหญ่บ้านเล่าว่า เขาร่วมวงสนทนาด้วยความสนใจในสิ่งที่เรากำลังพูดถึงกันอยู่ เพราะแม่ของเขาทอผ้าเฮมพ์เป็น และเขาเชื่อว่าแต่ละชิ้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการได้ผ้าออกมาเป็นผืนนั้นทำอย่างไร ซึ่งความรู้เหล่านี้ดูเหมือนว่าจะทยอยอยู่ที่รุ่นของเขา โดยขณะนี้วัยก็กำลังเข้าสู่รุ่นกลางคนแล้ว

ลุงบอกว่า การถ่ายทอดภูมิปัญญาประจำเผ่า จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ทำให้เห็นจริง ซึ่งขณะนี้เขาเองก็บอกไม่ได้ว่า อุปกรณ์เหล่านั้นหายไปไหนหมดแล้ว รู้แต่ว่า "เลิกทำกันมา 10-

20 ปี"

ในวันนี้ สิ่งที่ ลุง แซ่หาญ รู้จึงเป็นภาพที่ฉายมาจากความทรงจำเมื่อครั้งวัยเด็กของเขาเท่านั้น

"เดี๋ยวนี้ไม่มีใครทอผ้าเองแล้ว เพราะการทอนั้นยากมาก ไปซื้อในเมืองมาใช้ง่ายกว่า ชุดประจำเผ่าที่เห็นเป็นผ้าเฮมพ์นั้น มีทั้งของเก่าเก็บกับของใหม่ เพราะกัญชงมันเหนียว เหยยทน อยู่ได้นาน มีทั้งที่ซื้อมาจากลาว ทางลาวยังมีเครื่องมืออยู่ ใครที่ญาติพี่น้องอยู่ที่ลาว ก็ขอเขาทอให้ก็มี" เล่า อือเสริม

หลักฐานการใช้ประโยชน์จากเฮมพ์ที่ปรากฏให้เห็นในหมู่บ้านม้งหลายแห่งในปัจจุบัน จึงเหลือเพียงการทำเชือกสามนิ้ว เข็มมกเวียน และเชือกชักลากอื่นๆ แทนการใช้เชือกไถล่อน-เท่านั้นเอง

นักวิชาการมั่นใจ

เฮมพ์คือคลายปัญหาเศรษฐกิจได้

จากมุมมองของม้ง **ดร.กรวิภา บุญซื่อ** ที่ปรึกษาศูนย์บริการข้อมูลเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (RISEAT) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กล่าวว่า นอกจากความผูกพันกับมรดกแต่เดิมของเฮมพ์กับชนเผ่าม้งแล้ว ในสภาพความเป็นจริงขณะนี้ พื้นที่ๆ จำกัดในการเกษตรของม้ง ทำให้มีการเข้ามาทางานทำในที่ราบมากขึ้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเดิม

"สิ่งที่น่าสนใจและควรส่งเสริมอย่างยิ่ง คือการผลิตกระดาษจากใยเฮมพ์ เพราะ

ตลอดเวลหลายปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน เราได้เห็นแล้วว่าปัญหากระดาษส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างไร เราต้องเสียเงินนำเข้าเยื่อกระดาษจากต่างประเทศสูงถึงปีละ 30,000 ล้านบาท ส่วนการผลิตสิ่งทอในอ่าจะจะไม่คุ้มนักเพราะเราสู้ค่าแรงของจีนและลาวไม่ไหว กระดาษจึงน่าจะเป็นสิ่งแรกที่เราน่าจะคิด

ถึง" ดร.กรวิภา กสลา

เมื่อมีการส่งเสริมให้ผลิตเยื่อกระดาษและกระดาษจากเยื่อ ตรี.กรวิภา เชื่อว่าปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศหลายด้าน น่าจะคลี่คลายลง เพราะไม่เพียงช่วยลดอัตราเงินบาทไหลออกนอกประเทศได้ทางหนึ่งเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างงานทั้งในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม

ดร.กรวิภา ระบุว่า หากนำเยื่อมาผลิตเยื่อกระดาษและกระดาษแล้ว ประเทศไทยจะต้องใช้พื้นที่ปลูกถึง 200,000 ไร่ เพื่อให้พอเพียงกับการใช้กระดาษของประเทศ ซึ่งเป็นการสร้างงานและรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างมหาศาล เพราะจากการศึกษาจากภูมิปัญญาของม้งพบว่า การปลูกด้วยระยะห่าง 10 ตร.ม. ต่อ 1 ต้น ในพื้นที่ 1 ไร่ นั้น จะได้ผลผลิต 8,000 กิโลกรัม เมื่อคิดจากพื้นฐานของน้ำหนักที่ดีที่สุดคือตันละ 50 กรัม

จากการที่ ดร.กรวิภา ได้เคยพูดคุยกับ **สามารถ โพธิ์ราชชาญ** กรรมการผู้จัดการ บริษัท เยื่อ อินดัสตรี (ไทยแลนด์) จำกัด ไปแล้วนั้น บริษัทนี้ตั้งใจจะรับซื้อเยื่อในราคาตันละ 5,000-6,000 บาท ดังนั้นเยื่อจะสามารถสร้างรายได้ให้ผู้ปลูกสูงถึงไร่ละ 40,000 บาท

"หากเรามีโรงงานทำเยื่อกระดาษชนิดนี้ เราก็จะสร้างงานภาคอุตสาหกรรมด้วยเช่นกัน ตัวอย่างสหรัฐหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ปรากฏว่ามีโรงงานเยื่อผลิตขึ้นมากถึง 42 แห่ง"

นอกจากนี้ ประสิทธิภาพที่เคยทำงานกับสถานทูตออสเตรเลีย ซึ่งเคยสนับสนุนทุนสำหรับการดำเนินงานขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานอนุรักษ์ลำน้ำพอง 2 องค์กร เพื่อเคลื่อนไหวให้บริษัทพินิคส แก้ไขปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตกระดาษของบริษัทนั้น

ที่ปรึกษา RISEAT ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน โดยชี้ให้เห็นว่า การปลูกเยื่อเป็นเกษตรกรรมแบบยั่งยืน ที่ช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะไม่ใช้สารเคมีในการปลูก จึงช่วยปรับระบบนิเวศได้พอสมควร และเมื่อนำเยื่อมาผลิตกระดาษก็ใช้ Clean Technology หมายถึง กระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมที่ไม่ทำลายระบบนิเวศต่างจากการผลิตเยื่อกระดาษจากยูคาลิปตัสของบริษัทพินิคส พัลฟ แอนด์ เพเพอร์ ที่เคยสร้างปัญหาให้ชุมชนบริเวณใกล้เคียงลำน้ำพอง จ.ขอนแก่นมาแล้ว

ในบางขั้นตอนของการผลิตกระดาษจากเยื่อเยื่อไม่ต้องใช้สารเคมี อาทิ การฟอกขาวที่ใช้วิธีการแบบชีวภาพ จึงช่วยลดการใช้คลอรีนลง ทั้งยังสามารถรีไซเคิลกระดาษที่ทำจากเยื่อได้หลายครั้งกว่า

กระดาษที่ทำจากต้นไม้ใหญ่อื่นๆ เพราะเยื่อเยื่อมีความเหนียวและทนทานสูงกว่า" ดร.กรวิภา ยืนยัน

นักธุรกิจท้องถิ่นพร้อมดันเยื่อ

ประเด็นสำคัญในตอนนี้เป็น การที่รัฐบาลไม่อนุญาตให้มีการปลูกเยื่อ ขณะที่ประเทศจีนและยุโรปตะวันออกไม่เคยห้ามการปลูกพืชชนิดนี้เลย และรัฐจะเป็นซัพพลายเออร์หลักของเยื่อ ทำให้มีผลิตภัณฑ์อื่นหลากหลายจากเยื่อ ส่งออกสู่ตลาดโลกมูลค่ามหาศาล

นอกจากนี้ ในหลายประเทศมีกฎหมายออกมารับรอง ให้เยื่อเป็นพืชเศรษฐกิจมาหลายปีแล้ว และหลายประเทศอนุญาตให้วิจัยและทดลองปลูกเยื่ออย่างถูกกฎหมายอีกด้วย

วิรุณ คำภีโร เลขาธิการหอการค้าเขต 10 เลขาธิการหอการค้าเชียงราย และประธานชมรมอสังหาริมทรัพย์เชียงราย เป็นคนหนึ่งที่เห็นว่า ประเทศไทยสามารถสร้างตัวได้จากเยื่อ และสมควรอย่างยิ่งที่จะผลักดันให้เยื่อเป็นพืชเศรษฐกิจ

"ผมเห็นว่าเซมพ์เป็นต้นไม้ที่ง่ายขึ้น
ได้ในภูมิภาคประเทศของเรา เป็นพืชที่ขึ้นง่าย
โตไว ไม่ต้องใช้ปุ๋ยมาก นำไปทำอุตสาหกรรม
กรรมอื่นๆ ได้มากมาย ที่สำคัญคือไม่ทำร้าย
ธรรมชาติ" เขามอง

อุตสาหกรรมแรกที่น่าจะมองในภาวะ
ปัจจุบันคือการทำกระดาษเส้นใยที่ยาวและ
เหนียวของเซมพ์สามารถตอบสนองได้ดี
กับความต้องการของอุตสาหกรรมการ
กระดาษที่โยงโยไม่ถึงเรื่องสิ่งแวดล้อม
การทำลายพื้นที่ป่า ความชุ่มชื้นอันน่ามาก
ซึ่งความขาดแคลนกระดาษนำเข้าเท่าไรก็ไม่
เพียงพอ

ปัญหาเหล่านี้เราเคยพยายามแก้กัน
เมื่อหลายปีก่อนด้วยการปลูกยูคาลิปตัส
เพื่อผลิตเยื่อกระดาษและกระดาษ แต่
แล้วชาวบ้านที่ปลูกยูคาลิปตัส ก็ต้อง
ประสบกับความเดือดร้อน เมื่อเขาบอกว่า

ต้นไม้ชนิดนี้รากยาวยังลึก คุณตาอาหาร
ในดินไปจนสิ้น เมื่อถึงคราปลูกข้าว ข้าวจึง
ไม่โตสวยงามดังเคย แม้แต่หญ้าที่เคย
งอกเป็นอาหารให้วัวควายได้กิน ก็แห้งเฉา
ตายไปตมๆ กัน

ขณะที่ สามารถ ในฐานะกรรมการ
ผู้จัดการ บริษัท เซมพ์ อินดัสตรี (ไทย
แลนด์) จำกัด แสดงความสนใจอย่างเต็มที่
ว่า ความพยายามเกือบปีของเขาในการ
ยื่นเรื่องขอทำธุรกิจเซมพ์จะได้รับการ
อนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการอาหาร
และยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุข สำเร็จ
แน่ เพราะแม้แต่ที่ปรึกษาของเขา ซึ่งขณะ
นี้ ก็เป็นคณบดีของกรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อย่าง ดร.
เพิ่มศักดิ์ สุภาพรเหมินทร์ ก็เห็นด้วยกับ
แนวทางนี้

สามารถกล่าวถึงความสนใจของเขา
ต่อธุรกิจเซมพ์ที่มีเหตุผลมากกว่าความเป็น
นักธุรกิจว่า

"ผมชอบทำอะไรที่ยากๆ ที่คนอื่นเขา
ไม่ทำกัน" สามารถกล่าว แต่สำหรับ
อุปสรรคค้างคาของสถานะความเป็นพืช
ต้องห้ามของเซมพ์นั้น เขากล่าวว่า "ขอ
เพียงให้ปลูกได้เท่านั้น จะเอาไปทำอะไร
ก็ได้ สินค้าที่ผลิตจากเซมพ์ได้มีมากมาย
อยู่ที่ผมจะเริ่มทำอะไรก่อนเท่านั้น"

แล้วอะไรคือสิ่งที่เขาสนใจจะทำก่อน

"ผมสนใจนำเซมพ์มาผลิตกระดาษ
เพราะผมมีใจในตลาดกระดาษใบไม้ที่เรา
ที่ใช้กันอยู่แต่กระดาษใยสั้น ยังไม่มีใคร
ทำกระดาษใยยาวเลย และเซมพ์มี
คุณสมบัติด้านเส้นใยที่ยาวและเหนียว จึง
นำมาทำตรงนี้ได้" สามารถยืนยัน

อนาคตของเซมพ์ในไทยตอนนี้จึง
อยู่ที่รัฐบาลว่า เปิดใจกว้างกับพืชชนิดนี้
อย่างไร ถ้าพ่อที่จะศึกษาและวิจัยอย่าง
ลึกซึ้งถึงคุณสมบัติและประโยชน์ต่างๆ
ของพืชชนิดนี้หรือไม่ รวมทั้งจะสร้าง
ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนทั่ว
ไปได้ได้อย่างไร ว่า 'กัญชง' กับ 'กัญชา'
นั้นต่างกัน

เส้นด้ายจากเซมพ์และผ้าทอเซมพ์ สมบัติเก่า
เก็บกว่า 10 ปี ของแม่เฒ่าบ้านเสาอู

เปลือกนอกของลำต้น
เฮมพ์ หรือ กัญชง ที่
จัดว่ามีคุณภาพดีด้วย
ความยาวถึง 5 ฟุต

กระโปรง
ของชาวม้งที่
ปักทอมาจาก
เส้นใยของ
เฮมพ์ ซึ่งผู้
สวมใส่
ยืนยันว่าทน
ทานอย่างยิ่ง